

## Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Μέτρα για την ενίσχυση της απασχόλησης»

(2004/C 110/22)

Στις 17 Ιουλίου 2003, και σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 2 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση με θέμα: «Μέτρα για την ενίσχυση της απασχόλησης»

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Φεβρουαρίου 2004. Εισηγήτρια ήταν η κυρία HORNUNG-DAUS, συνεισηγητής ήταν ο κύριος GREIF.

Κατά την 406η σύνοδο ολομέλειας της 25ης και 26ης Φεβρουαρίου 2004 (συνεδρίαση της 26ης Φεβρουαρίου 2004) η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 102 έναντι 10 ψήφων και 11 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

### 1. Περίληψη και γενική αξιολόγηση

Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την έκθεση της ειδικής ομάδας εργασίας «απασχόληση», πρόεδρος της οποίας ήταν ο Wim Kok, με την οποία επέτυχε μια σε μεγάλο βαθμό ισορροπημένη ανάλυση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η πολιτική απασχόλησης. Η έκθεση εφιστά την προσοχή των κρατών μελών στον επείγοντα χαρακτήρα των μεταρρυθμίσεων.

1.1. Επιδοκιμάζεται, επίσης, η μέθοδος της ειδικής ομάδας εργασίας να καταλήξει μέσω της συγκριτικής μελέτης και της ανάδειξης βέλτιστων πρακτικών, σε συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση των μέτρων της πολιτικής για την απασχόληση. Τα σημαντικότερα μέτρα που προτείνει η ειδική ομάδα εργασίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης σε παγκόσμιο επίπεδο κατά τρόπο που να εδραιώνει την κοινωνική σταθερότητα και την αύξηση της απασχόλησης είναι, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και περιορισμός των υπερβολικών διοικητικών και ρυθμιστικών εμποδίων κατά την ίδρυση αλλά και τη διοίκηση επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση της καινοτομίας και της έρευνας μέσω της αύξησης των επενδύσεων σε αυτόν τον τομέα και ταυτόχρονη καλλιέργεια κατάλληλου περιβάλλοντος που να ευνοεί την πραγματοποίηση επενδύσεων.
- Δημιουργία περισσότερων ευέλικτων δυνατοτήτων για τους εργαζόμενους και τους εργοδότες χωρίς να παραμελείται η ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στην αγορά εργασίας, συνδυάζοντας τις νέες μορφές ευελιξίας στην αγορά εργασίας με νέες μορφές ασφάλειας.
- Προσαρμογή των φόρων και των κοινωνικών εισφορών ώστε να μη αποτελούν εμπόδιο για νέες προσλήψεις, εφόσον αυτό δεν υπονομεύει την οικονομική βάση και τον κοινωνικό ρόλο των κοινωνικών ασφαλιστικών συστημάτων.
- Αύξηση του ποσοστού των εργαζόμενων γυναικών μέσω της δημιουργίας κατάλληλων προϋποθέσεων χάρις στις οποίες συμβιβάζεται η επαγγελματική δραστηριότητα με τις οικογενειακές υποχρεώσεις, κυρίως όσον αφορά τη φύλαξη παιδιών.

- Δημιουργία κινήτρων αφενός για τους εργαζόμενους ώστε να αναβάλουν τη συνταξιοδότησή τους και αφετέρου για τους εργοδότες ώστε να προσλαμβάνουν ή να κρατούν στην επιχείρηση ηλικιωμένους εργαζόμενους, μέσω της δημιουργίας κατάλληλων βασικών προϋποθέσεων τόσο όσον αφορά την πολιτική προσωπικού όσο και την αγορά εργασίας.
- Αναβάθμιση του επιπέδου της βασικής εκπαίδευσης και βελτίωση της σχολικής και επαγγελματικής βασικής κατάρτισης καθώς και καλύτερη προσαρμογή της ανώτατης εκπαίδευσης στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- Προώθηση της δια βίου μάθησης μέσω της συνδρομής όλων των ενδιαφερομένων παραγόντων, δηλαδή του κράτους, των ενδιαφερόμενων ατόμων και των παραγόντων της οικονομίας.
- Εντατικοποίηση των επείγοντως απαραίτητων μέτρων για την καταπολέμηση της ανεργίας σε όλα τα επίπεδα: σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.
- Ενίσχυση του ρόλου που διαδραματίζουν τα εθνικά κοινοβούλια και οι κοινωνικοί εταίροι στη διαδικασία κατάρτισης εθνικών σχεδίων δράσης.

1.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η ειδική ομάδα εργασίας αναφέρεται και στην υλοποίηση των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων. Σε πολλές περιπτώσεις θα πρέπει να καταβληθούν αυξημένες προσπάθειες για το σκοπό αυτό. Θα πρέπει να πεισθεί σε μεγαλύτερο βαθμό η κοινή γνώμη ότι οι ισορροπημένες από οικονομική και κοινωνική άποψη διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα καταστήσουν την Ευρώπη ισχυρότερη και θα βελτιώσουν την κατάσταση στην αγορά εργασίας.

Συγχρόνως η ΕΟΚΕ επιθυμεί να ασκήσει κριτική σε ορισμένες πτυχές της έκθεσης της ειδικής ομάδας εργασίας.

- Η ειδική ομάδα εργασίας θα έπρεπε να είχε εξετάσει σε ορισμένα σημεία αναλυτικότερα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η πολιτική για την απασχόληση, εστιάζοντας, π.χ. την προσοχή της περισσότερο στην διάδοση δεξιοτήτων στον τομέα των θετικών επιστημών, αλλά και στη διάδοση κίριων δεξιοτήτων στον κοινωνικό τομέα ή στον περιορισμό των εμποδίων που αναχαιτίζουν κάθε επιτυχή διαχείριση επιχειρήσεων.

- Δεν υπογραμμίζεται επαρκώς το γεγονός ότι για να είναι αποτελεσματική η πολιτική απασχόλησης χρειάζεται, εκτός από την εφαρμογή διαρθρωτικών μέτρων για την αγορά εργασίας, η εφαρμογή μακροοικονομικής πολιτικής, προσανατολισμένης στην ανάπτυξη και την απασχόληση.
- Δεν εξετάστηκε επίσης δεόντως το σημαντικό ζήτημα της προώθησης της αιφόρου ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας. Επιπλέον η έκθεση, εκτός του αδιαμφισβήτητου ρόλου που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στον τομέα αυτό, δεν αναφέρεται στη σημασία της δραστηριότητας των ΜΚΟ, των ενώσεων κοινωνικής πρόνοιας και των συνεταιρισμών όσον αφορά τη μέριμνα για τους άνεργους ή αποκλεισμένους πολίτες.
- Όσον αφορά τις επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, ως μια πιθανή λύση για την κατανομή του κόστους μεταξύ των εργοδοτών αναφέρεται η επιβολή με νόμο εισφορών των επιχειρήσεων. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών κάθε κράτους μέλους, είναι αμφισβητήσιμο αν παρόμοια προσέγγιση μπορεί να καταλήξει στην ενθάρρυνση της πραγματοποίησης επενδύσεων στο ανθρώπινο δυναμικό σε όλα τα κράτη μέλη. Αντιθέτως, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι θα άξιζε εν μέρει περισσότερο να διαδοθεί ευρύτερα η προαιρετική σύσταση ειδικών συνεταιρισμών και ταμείων αλλά και ενώσεων των κοινωνικών εταίρων, σε τοπικό, περιφερειακό, κλαδικό και εθνικό επίπεδο, ώστε να δοθεί και στις ΜΜΕ η δυνατότητα να επενδύουν περισσότερο στο ανθρώπινο κεφάλαιο.
- Μολονότι στα θεματικά κεφάλαια της έκθεσης επιτεύχθηκε ισορροπία μεταξύ της προώθησης μεγαλύτερης ευελιξίας και της προώθησης της ασφάλειας στην αγορά εργασίας, δεν μπορεί να ειπωθεί το ίδιο και για το τελικό και 5ο κεφάλαιο με θέμα τη διακυβέρνηση, στο οποίο διαπιστώνεται έλλειψη ισορροπίας σε βάρος της απαραίτητης ασφάλειας που πρέπει να προσφέρει κάθε ευέλικτη αγορά εργασίας.
- Δεν εξετάζεται επίσης το ερώτημα σε ποιο βαθμό η κοινοτική νομοθεσία επηρεάζει τη σημερινή κατάσταση της απασχόλησης.
- Δεν αναλύεται επαρκώς η σχέση μεταξύ των ενεργών μέτρων που απαιτεί η έκθεση για την προώθηση της εξέλιξης της απασχόλησης, τα οποία συνεπάγονται αναπόφευκτα πρόσθετες δαπάνες του δημόσιου τομέα, και του αιτήματος της έκθεσης να πραγματοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις αυτές εντός των δημοσιονομικών ορίων που απορρέουν από το Σύμφωνο για τη Σταθερότητα και την Ανάπτυξη.

1.3. Η εξέλιξη της απασχόλησης αποτελεί για την ΕΟΚΕ θέμα καίριας σημασίας και σκοπεύει γι αυτό να συνοδεύσει και να παρακολουθήσει δραστήρια την πορεία της. Ευελπιστεί ότι οι παρατηρήσεις που διατυπώνονται στο παρόν έγγραφο θα ληφθούν υπόψη στα πλαίσια περαιτέρω συζητήσεων σχετικά με το θέμα αυτό.

1.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει σε αυτό το πλαίσιο την πεποίθησή της, πεποίθηση που έχει επαληθευτεί επανειλημμένα κατά το παρελθόν, ότι ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της εντατικότερης συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων, εντός των ορίων της αυτονομίας τους, σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις φάσεις της ανάπτυξης

της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, από το σχεδιασμό έως την υλοποίηση και την αξιολόγησή της, καθώς και μέσω της συμμετοχής των εθνικών κοινοβουλίων στις αντίστοιχες εθνικές διαδικασίες. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να εναρμονιστούν κατάλληλα οι επιμέρους χρονοδιαγράμματα.

## 2. Εισαγωγή

2.1. Η επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης κάθε κοινωνίας. Η απασχόληση αποτελεί όχι μόνο ουσιαστική προϋπόθεση για την ένταξη πολυάριθμων κοινωνικών ομάδων σε ένα αποτελεσματικό κοινωνικό σύστημα αλλά και σημαντική συμβολή στην κοινωνική επανένταξη. Γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ νέων και ηλικιωμένων ανθρώπων αλλά και μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικές περιφέρειες και διαφορετικά κοινωνικά στρώματα. Η διασφάλιση της απασχόλησης καθώς και ποιοτική η και ποσοτική ανάπτυξή της αποτελούν επείγουσα ανάγκη, λόγω της υψηλής ανεργίας που σημειώνεται σε ολόκληρη την Ένωση.

2.2. Ο σταθερά υψηλός και τελευταία αυξανόμενος αριθμός ανέργων που παρατηρείται σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ προκαλεί πιεστικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα και προβλήματα που αφορούν την κοινωνία συνολικά. Όλα τα κράτη μέλη οφείλουν να δώσουν απόλυτη προτεραιότητα στη βελτίωση της κατάστασης στην αγορά εργασίας μέσω της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης και της αύξησης της απασχόλησης καθώς και μέσω της δραστηρικής μείωσης του υψηλού ποσοστού ανεργίας. Στόχος είναι να γίνουν πραγματικότητα οι προσανατολισμοί που χάραξε η Ευρωπαϊκή Ένωση το 2000 στη Λισσαβόνα. Σύμφωνα με τους προσανατολισμούς αυτούς, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να έχει μεταβληθεί έως το 2010 στην ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη παγκοσμίως οικονομία, βασισμένη στη γνώση, ικανή να επιτύχει βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Οι στρατηγικοί αυτοί στόχοι περιλαμβάνουν τρεις πτυχές: την οικονομική ανάπτυξη (3 % ετησίως) θέσεις εργασίας (και κυρίως ποσοστό απασχόλησης της τάξης του 70 %) και την κοινωνική συνοχή.

2.2.1. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την άποψή της ότι, με κριτήριο τους στόχους της Λισσαβόνας —στόχους τους οποίους η ΕΟΚΕ αποδέχεται και στηρίζει—, σε πολλά κράτη μέλη υφίστανται ακόμη σημαντικές αδυναμίες και ελλείμματα (1) στο επίπεδο της απασχόλησης, καθώς όσον αφορά την καταπολέμηση της ανεργίας και την παραγωγικότητα. Προκειμένου να καλυφθούν οι ελλείψεις αυτές, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε τα αίτια που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση. Ένας από τους υπεύθυνους παράγοντες είναι η αυξανόμενη ταχύτητα με την οποία σημειώνονται οι τεχνολογικές μεταβολές, η οποία απαιτεί την αδιάλειπτη προσαρμογή της γνώσης στα νέα δεδομένα. Ένα άλλο αίτιο είναι η διευρυνόμενη παγκοσμιοποίηση, η οποία αναγκάζει τις επιχειρήσεις επίσης να προσαρμόζουν τη δομή τους ολοένα συχνότερα και ταχύτερα προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η αδυναμία να προβλέψουμε σε επαρκώς πρώιμο στάδιο τις μελλοντικές ανάγκες σε επαγγελματικές ειδικότητες, ώστε να προσαρμόσουμε ανάλογα τον επαγγελματικό προσανατολισμό των πολιτών.

(1) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση» (ΕΕ C 133 της 6.6.2003)

2.2.2. Προκειμένου να είμαστε σε θέση να αντιδρούμε κατάλληλα στα υφιστάμενα προβλήματα, είναι απαραίτητο να ασχοληθούμε σε βάθος με τον ακόλουθο κύκλο θεμάτων:

— Μέτρα για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης: Με τον χρονικό συντονισμό των προσανατολισμών για την πολιτική απασχόλησης και των κατευθυντήριων γραμμών της οικονομικής πολιτικής ενισχύονται οι στόχοι της Λισαβόνας. Η περαιτέρω προώθηση των στόχων επιτυγχάνεται μέσω μιας εντονότερης διασύνδεσης των διαδικασιών. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι «χωρίς ισχυρή και αιεφόρο οικονομική ανάπτυξη θα είναι δύσκολο να επιτευχθούν οι υπόλοιποι στόχοι που συμφωνήθηκαν στη Λισαβόνα»<sup>(2)</sup> Οι στόχοι της Λισαβόνας προϋποθέτουν έναν εντονότερο προσανατολισμό της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής προς την επίτευξη υψηλότερων ποσοστών απασχόλησης. Παράλληλα με τη λήψη μέτρων για την απασχόληση και την πολιτική της αγοράς εργασίας, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη γενική οικονομική πολιτική, ώστε να προαχθεί η οικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης ως προϋπόθεση για την βελτίωση της απασχόλησης, χάρη στον πιο ευστοχο προσανατολισμό των κατευθυντήριων γραμμών της οικονομικής πολιτικής, στην καλύτερη εφαρμογή τους στην πράξη και την καλύτερη συμπεριληψή τους σε άλλες πολιτικές<sup>(3)</sup>.

— Διεθνές εμπόριο, συστήματα ελευθέρων συναλλαγών, παγκοσμιοποίηση: Ανοίγονται νέες ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση αλλά δημιουργούνται και νέες προκλήσεις. Μία από τις συνέπειες είναι η πίεση για τις επιχειρήσεις να αναδιαρθρώνονται ολοένα συχνότερα και ταχύτερα προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές. Το φαινόμενο αυτό έχει αισθητές επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης και πλήττει όχι μόνο μεγάλες αλλά ιδιαίτερα τις μικρές επιχειρήσεις. Η ΕΟΚΕ έχει ασχοληθεί επανειλημμένα στις γνωμοδοτήσεις της και με τα θέματα αυτά<sup>(4)</sup>.

— Οι διαρθρώσεις που διατίθενται στα κράτη μέλη της Ένωσης σχετικά με την απασχόληση: Η ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» διατύπωσε στην έκθεση που έκδωσε το Νοέμβριο 2003 πρακτικά μέτρα μεταρρύθμισης τα οποία θα πρέπει τώρα να υιοθετήσουν τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ θα εξετάσει διεξοδικά αυτόν τον κύκλο θεμάτων.

2.3. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τη σύσταση της ειδικής ευρωπαϊκής ομάδας εργασίας «απασχόληση» πρόεδρος της οποίας είναι ο Wim KOK. Η ευρωπαϊκή ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» συστάθηκε κατά την τελευταία Εαρινή Σύνοδο κορυφής του Συμβουλίου. Η αποστολή της είναι να εντοπίσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται στην πολιτική απασχόλησης και να προτείνει μεταρρυθμίσεις που μπορούν να εφαρμοστούν τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, ώστε να συμπληρωθεί αναλόγως η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Εφιστά την προσοχή των κρατών μελών στην επιτακτική ανάγκη να πραγματοποιηθούν ριζικές μεταρρυθμίσεις και καλεί τόσο τα σημερινά όσο και τα μελλοντικά κράτη μέλη να τις υλοποιήσουν πραγματικά.

2.3.1. Το Νοέμβριο 2003 η ειδική ομάδα εργασίας παρουσίασε την έκθεσή της στην οποία εξετάζονται ακόλουθες πτυχές:

<sup>(2)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση» ΕΕ C 208 της 3ης Σεπτεμβρίου 2003

<sup>(3)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Γενικοί προσανατολισμοί της οικονομικής πολιτικής 2003» (ΕΕ C 133 της 6ης Ιουνίου 2003. Βλέπε επίσης γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Οικονομική διακυβέρνηση στην ΕΕ» (ΕΕ C 85 της 8.4.2003. Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ ECO 110 «Γενικοί προσανατολισμοί της οικονομικής πολιτικής» της 11ης Δεκεμβρίου 2003).

<sup>(4)</sup> Βλέπε π.χ. την ενημερωτική έκθεση της ΕΟΚΕ «Η κυριαρχία πάνω στην παγκοσμιοποίηση» Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Για έναν ΠΟΕ με ανθρώπινο πρόσωπο» (ΕΕ C 133 της 6.6.2003). «Προετοιμασία της 5ης Υπουργικής Διάσκεψης του ΠΟΕ» (ΕΕ C 234 της 30ης Σεπτεμβρίου 2003).

— «Ικανότητα προσαρμογής» (υποστήριξη ίδρυσης επιχειρήσεων και όσο το δυνατό μεγαλύτερη αύξηση των θέσεων εργασίας, ανάπτυξη και διάδοση καινοτομίας και έρευνας, ενίσχυση της ευελιξίας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας).

— «Αγορές εργασίας» (καλύτερη ανταμοιβή της εργασίας, ενίσχυση των ενεργών μέτρων της πολιτικής για την αγορά εργασίας, αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, στρατηγικές για την αντιμετώπιση της δημογραφικής γήρανσης, ένταξη μειονοτήτων και μεταναστών).

— «Επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό» (αναβάθμιση του επιπέδου της κατάρτισης, καταμερισμός του κόστους και της ευθύνης, διευκόλυνση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση).

— «Κινητοποίηση για την πραγματοποίηση των μεταρρυθμίσεων» (κινητοποίηση της κοινωνίας, υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων, ενίσχυση της λειτουργίας των κοινοτικών μέσων ως μοχλών).

2.3.2. Η έκθεση της ειδικής ομάδας εργασίας προσδιορίζει τέσσερις παράγοντες κλειδιά οι οποίοι αποτελούν την προϋπόθεση της αύξησης της απασχόλησης και της παραγωγικότητας:

— βελτίωση της ικανότητας προσαρμογής των εργαζομένων και των επιχειρήσεων·

— ελκυστικότερη αγορά εργασίας για περισσότερους ανθρώπους·

— περισσότερες και αποτελεσματικότερες επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό·

— αποτελεσματικότερη εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων μέσω της βελτίωσης των μέτρων της πολιτικής για την απασχόληση.

2.3.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης που κατήρτισε η ειδική ομάδα εργασίας. Η ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» επέτυχε μια σε μεγάλο βαθμό ισορροπημένη ανάλυση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η πολιτική απασχόλησης. Ωστόσο η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με ορισμένες πτυχές.

Η έκθεση της ειδικής ομάδας εργασίας «απασχόληση» προειδοποιεί τους πολιτικούς ιθύνοντες, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πόσο επείγουσες είναι οι μεταρρυθμίσεις και η υλοποίησή τους προκειμένου να επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση το στόχο που έθεσε στη Λισαβόνα, ότι θα πρέπει έως το 2010 να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

2.4. Προκειμένου να ενισχυθεί η διαδικασία της Λισαβόνας, είναι σημαντικό και ορθό να διεξαχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση μια συγκριτική μελέτη με τη μορφή μαθησιακής διαδικασίας, και να ανατεθεί η αρμοδιότητα αυτή στα κράτη μέλη<sup>(5)</sup>. Η Ευρώπη μπορεί να προτείνει το κατάλληλο πλαίσιο το οποίο θα μπορούσαν τα κράτη μέλη να συμπληρώσουν. Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, εντοπίζοντας τα προβλήματα που υφίστανται στις αγορές εργασίας της ΕΕ καθώς και μέσω του συντονισμού των μέτρων της πολιτικής για την αγορά εργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμβάλλει με ουσιαστικό τρόπο στην δημιουργία κατάλληλου πλαισίου αλλά και σημαντικών κινήτρων για την απάντηση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται σε εθνικό επίπεδο και τοπικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη καλούνται να ενσωματώσουν τα κίνητρα αυτά το συντομότερο δυνατό στις εθνικές τους πολιτικές.

<sup>(5)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση» (ΕΕ C 133 της 6.6.2003), Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση» (ΕΕ C 208 της 3.9.2003).

2.4.1. Ο νέος μεσοπρόθεσμος προσανατολισμός των κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής για την απασχόληση προς το όριο του 2010 κρίνεται αναγκαίος και ορθός (6). Η ύπαρξη μεγαλύτερης σταθερότητας και μιας πιο μακροπρόθεσμης προοπτικής ενισχύουν την πολιτική αυτή, η οποία εκτός από την εφαρμογή βραχυπρόθεσμων μέτρων στοχεύει και σε έναν μακροπρόθεσμο προσανατολισμό ο οποίος επιτρέπει την πραγματοποίηση βασικών για το μέλλον επιλογών. Η ενίσχυση της συνοχής και της συμπληρωματικότητας των κατευθυντήριων γραμμών της πολιτικής για την απασχόληση και των γενικών προσανατολισμών της οικονομικής πολιτικής καθώς και άλλων διαδικασιών που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της ανοικτής διαδικασίας συντονισμού (κοινωνική ένταξη, συντάξεις κ.λπ.) προωθεί την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επειγόντως απαραίτητη τη διασύνδεση των διαδικασιών συντονισμού. Συγχρόνως θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών στα κράτη μέλη, στα αποτελέσματα και στην αξιολόγηση. Δεν πρέπει να λησμονείται το γεγονός ότι μια επιτυχημένη ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση, η οποία οδηγεί στην αύξηση της απασχόλησης αποτελεί σημαντική συμβολή στην κοινωνική επανένταξη. Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι οι στόχοι για την οικονομική και κοινωνική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης, αποτελούν μια ενιαία ενότητα και δεν θα πρέπει να ξετασθούν χωριστά.

2.5. Λόγω και της επικείμενης διεύρυνσης, η Ευρώπη βρίσκεται στα πρόθυρα μεγάλων μεταβολών. Μια ενιαία αγορά άνω των 450 εκατομμυρίων κατοίκων, η ανάπτυξη νέων αγορών αλλά και των διασυνοριακών υποδομών προσθέτουν νέο οικονομικό δυναμισμό σε ολόκληρη την Ευρώπη και θα επηρεάσουν αισθητά την εξέλιξη της απασχόλησης. Συνεπώς, οι στόχοι της Λισαβόνας και ιδιαίτερα οι στόχοι που αφορούν την απασχόληση θα χρειαστεί να αντέξουν αυτή τη μεγάλη δοκιμασία. Τα κράτη μέλη καλούνται συνεπώς να διαμορφώσουν από τώρα τις εθνικές προδιαγραφές στον τομέα της πολιτικής για την απασχόληση κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι οπλισμένα για τις νέες προκλήσεις. Συγχρόνως, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να λάβει ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των νέων κρατών μελών κατά τη διαμόρφωση της στρατηγικής της για την απασχόληση, ώστε να είναι τα κράτη αυτά σε θέση να εκπληρώσουν τους κοινωνικούς στόχους για την απασχόληση. Η ΕΟΚΕ εξέτασε τα θέματα αυτά λεπτομερώς στο πλαίσιο των ισομερών συμβουλευτικών επιτροπών με εκπροσώπους της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών των υπό ένταξη χωρών (7).

#### Μέτρα για την ενίσχυση της απασχόλησης

### 3. Αύξηση της ικανότητας προσαρμογής

3.1. Η οικονομική ανάπτυξη και η εξέλιξη της απασχόλησης είναι αλληλένδετες. Η οικονομική ανάπτυξη και η ύπαρξη κατάλληλου επενδυτικού κλίματος αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη δημιουργία νέων και τη διασφάλιση υφιστάμενων θέσεων εργασίας. Η επιχειρηματική επιτυχία αποτελεί τη βάση για την αειφόρο δημιουργία και διασφάλιση θέσεων εργασίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επάνοδο της ευρωπαϊκής οικονομίας σε μία αναπτυξιακή πορεία, η οποία να επιτρέπει τη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση του δυναμικού της Ένωσης όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση, είναι η επίτευξη ενός ευνοϊκού για την απασ-

χόληση μακροοικονομικού συνδυασμού μέτρων της νομισματικής φορολογικής και μισθολογικής πολιτικής ο οποίος να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα σε διεθνές επίπεδο.

3.2. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, να δημιουργηθούν για τις επιχειρήσεις συνθήκες που συμβάλουν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητάς τους και οι οποίες τους επιτρέπουν να επικεντρωθούν στην κύρια δραστηριότητά τους και να δημιουργούν θέσεις εργασίας και συγχρόνως να ανταποκρίνονται στην κοινωνική τους ευθύνη (8). Σχετικά με την ικανότητα των επιχειρήσεων να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την προσέγγιση της ειδικής ομάδας εργασίας «απασχόληση», σύμφωνα με την οποία αφενός θα πρέπει να περιοριστούν τα υπερβολικά εμπόδια διοικητικού και ρυθμιστικού χαρακτήρα ώστε να απλουστευθεί η ίδρυση και η διοίκηση επιχειρήσεων και αφετέρου θα πρέπει να δημιουργηθούν υπηρεσίες άμεσης εξυπηρέτησης (One-Shop-Stops) προκειμένου να διατίθεται στις επιχειρήσεις αυτές συγκεντρωμένη παροχή συμβουλών και υποστήριξης.

3.3. Παράλληλα με την ενίσχυση υφιστάμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα των ΜΜΕ, θα πρέπει, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και στην ενθάρρυνση της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων (9). Οι βάσεις για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος θα μπορούσαν να θεμελιωθούν ήδη στο πλαίσιο της κατάρτισης. Από το 2000 ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Μικρών Επιχειρήσεων περιλαμβάνει σημαντικούς όρους η υλοποίηση των οποίων θα συμβάλει στην ενίσχυση των μικρών επιχειρήσεων (10). Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» εξετάζει εμπειριστικώς τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για τη διευκόλυνση της ίδρυσης επιχειρήσεων. Όπως δικαίως τονίζεται στην έκθεση έχει ιδιαίτερη σημασία να μειωθεί ο χρόνος αλλά και το κόστος που απαιτείται για την ίδρυση μιας επιχείρησης. Σε αυτό το θέμα διαπιστώνονται μεγάλες διαφορές στα κράτη μέλη οι οποίες θα πρέπει να εξαιρεθούν. Η έκθεση της ειδικής ομάδας αναφέρει σημαντικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ΜΜΕ, όπως η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Επιπροσθέτως θα πρέπει να αξιοποιηθεί και να διευρυνθεί το μεγάλο δυναμικό απασχόλησης που διαθέτουν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση της απασχόλησης σε πολύ μικρές επιχειρήσεις. Προκειμένου ο καθένας που επιθυμεί να αναπτύξει ανεξάρτητη επιχειρηματική δραστηριότητα να μπορεί να προετοιμαστεί κατάλληλα για τη δραστηριότητα αυτή, είναι απαραίτητο να προσφέρεται στους ενδιαφερόμενους κατάλληλη εκπαίδευση αλλά υποστήριξη π.χ. μέσω συγκεντρωμένης πληροφόρησης που θα παρέχεται σε ορισμένες υπηρεσίες. Οι νέοι επιχειρηματίες θα ήταν σκόπιμο να εστιάσουν την προσοχή τους στις αναπτυξιακές δυνατότητες κλάδων όπως η περιθάλψη ή το περιβάλλον. Η ΕΟΚΕ έχει επισημάνει σχετικά τις αυξανόμενες δυνατότητες απασχόλησης που προσφέρει ο κοινωνικός τομέας (11). Η έκκληση που διατυπώνει η ειδική ομάδα εργασίας στην έκθεσή της προς τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και να εμποδίζουν τον στιγματισμό αποτυχημένων, έχει, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ ιδιαίτερη σημασία.

(6) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση» (ΕΕ C 208 της 3.9.2003)

(7) Βλέπε επίσης REX/130 — 2003 «Η κατάρτιση και δια βίου μάθηση και η επίδρασή τους στην κατάσταση της απασχόλησης στην Εσθονία». REX/148 — 2003 «Κοινή Δήλωση» REX/087 — 2002 « Η κατάσταση των ΜΜΕ στην Ουγγαρία σε σύγκριση με την ευρωπαϊκή πολιτική για τις ΜΜΕ».

(8) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πράσινη Βίβλος: Ευρωπαϊκό πλαίσιο συνθηκών για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων» της 20ής Μαρτίου 2002 (ΕΕ C 125 της 27ης Μαΐου 2002).

(9) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Πράσινη Βίβλος — Η επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη» CESE 1173/2003 της 24ης Σεπτεμβρίου 2003).

(10) Ευρωπαϊκός Χάρτης των Μικρών Επιχειρήσεων, Ιούνιος 2000, Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ « Ευρωπαϊκός Χάρτης των Μικρών Επιχειρήσεων (ΕΕ C 204 της 18ης Ιουλίου 2002).

(11) Σχετικά με την Κοινωνική Οικονομία, βλέπε επίσης τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Κοινωνική οικονομία και εσωτερική αγορά».

3.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επίσης με το αίτημα της ειδικής ομάδας εργασίας για την προώθηση της καινοτομίας και της έρευνας και τη διάδοσή τους, διότι αποτελούν σημαντικό στοιχείο για την αύξηση της ικανότητας προσαρμογής και τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας. Ενόψει της αυξανόμενης οικονομικής παγκοσμιοποίησης, η ικανότητα για καινοτομία αποτελεί σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα προς όφελος τόσο των επιχειρήσεων όσο και των εργαζομένων. Υπό το πρίσμα αυτό η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την έκκληση της ειδικής ομάδας εργασίας να αυξηθούν τα κονδύλια που διατίθενται στα κράτη μέλη για την Έρευνα και την Ανάπτυξη, με βάση τους στόχους που χάραξε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο 2003 (3 % του ΑΕγχΠ). Συγχρόνως, θα πρέπει να καλλιεργηθεί η ανάπτυξη ενός κλίματος το οποίο να ευνοεί την μετατροπή ιδεών και έρευνας σε καινοτομία.

3.5. Τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα, ανάλογα με τις εθνικές τους διαρθρώσεις, για την καλύτερη προετοιμασία των επιχειρήσεων και των εργαζομένων ώστε να προσαρμοστούν στη επιτάχυνση του ρυθμού με τον οποίο σημειώνονται οι μεταβολές. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι έχει σημασία να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στην αγορά εργασίας, ώστε αφενός οι επιχειρήσεις να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν με επιτυχία περισσότερη απασχόληση και αφετέρου οι εργαζόμενοι να διαθέτουν κατάλληλη ασφάλεια. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ισορροπημένη προσέγγιση που προτείνει η ειδική ομάδα εργασίας στο κεφάλαιο «προώθηση της ευελιξίας και της ασφάλειας στην αγορά εργασίας». Μολονότι διαφέρουν οι κοινωνικές και διαρθρωτικές συνθήκες στα επιμέρους κράτη μέλη, διακρίνονται στον τομέα αυτό ορισμένα κοινά σημεία τα οποία, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να ληφθούν ιδιαίτερα υπόψη:

- Εκσυγχρονισμός και βελτίωση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας προκειμένου να προσαρμοστούν στις σημερινές ανάγκες, με ταυτόχρονη διατήρηση του προστατευτικού τους ρόλου.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικής ευελιξίας μέσω της καλύτερης προσαρμογής των βασικών όρων στις ανάγκες των επιχειρήσεων και του προσωπικού τους με ταυτόχρονη διασφάλιση κατάλληλης ασφάλειας για τους εργαζόμενους.
- Προώθηση και εδραίωση ελαστικών προτύπων απασχόλησης, όπως η προσωρινή εργασία, η οποία, εάν το επιθυμεί ο εργαζόμενος, μπορεί να λειτουργήσει ως εφευκτικό για μια σταθερή σχέση εργασίας, με ταυτόχρονο σεβασμό της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας των εργαζομένων. Εξίσου απαραίτητη θεωρείται και η προώθηση καινοτόμων μορφών οργάνωσης της εργασίας (όπως π.χ. η τηλεργασία). Οι νέες μορφές ευελιξίας της αγοράς εργασίας θα πρέπει να συνδυάζονται με νέες μορφές ασφάλειας. Σε αυτό το πλαίσιο είναι σημαντικός ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων κατά τον προσδιορισμό κατάλληλων βασικών όρων π.χ. στα πλαίσια της πολιτικής για τις συλλογικές συμβάσεις.
- Προώθηση της γεωγραφικής κινητικότητας μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ ή εντός της αγοράς εργασίας των κρατών μελών, χάρη στην εξάλειψη γλωσσικών, πολιτισμικών ή διοικητικών εμποδίων.

#### 4. Ενίσχυση της ελκυστικότητας της αγοράς εργασίας για περισσότερους ανθρώπους

4.1. Η ειδική ομάδα εργασίας θίγει ένα σημαντικό θέμα όταν κάνει λόγο για «ανταμοιβή της εργασίας». Τα φορολογικά συστήματα και τα συστήματα κοινωνικών εισφορών των κρατών μελών θα πρέπει να διαμορφωθούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αξίζει για

τους εργαζόμενους η ένταξή τους στην αγορά εργασίας, η παραμονή τους σε αυτήν και η ανέλιξή τους. Παρόμοια πολιτική μπορεί όμως κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ να έχει επιτυχία μόνον όταν συνδυάζεται με μέτρα που συμβάλουν στην αύξηση των διαθέσιμων θέσεων εργασίας και τα οποία, όπως αναφέρει και η ειδική ομάδα εργασίας, «εμποδίζουν τον εγκλωβισμό ανθρώπων σε κακοπληρωμένες θέσεις εργασίας ή θέσης εργασίας χαμηλής ειδίκευσης ή σε διαδοχικές φάσεις ανεργίας». Από αυτή την άποψη, έχει ιδιαίτερη σημασία η μετατροπή της αδήλωτης εργασίας σε νόμιμη απασχόληση, που μπορεί να επιτευχθεί μέσω του συνδυασμού μέτρων ελέγχου και κινήτρων αλλά και μέσω του περιορισμού της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, όπως έχει ήδη τονίσει η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για το μέλλον της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση<sup>(12)</sup>. Οι φόροι και οι κοινωνικές εισφορές καθώς και το επίπεδο των υπηρεσιών που παρέχουν τα ασφαλιστικά συστήματα, πρέπει να προσαρμόζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε, αφενός, να μην διακυβεύεται η οικονομική σταθερότητα των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως και, αφετέρου, να μην διαμφισβητούνται οι υποχρεώσεις του κράτους όσον αφορά τις υποδομές.

4.2. Η προώθηση ενεργών και προληπτικών μέτρων για τους άνεργους και τα άτομα χωρίς επαγγελματική δραστηριότητα, αποτελεί κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ σημαντικό στόχο. Τα μέσα της πολιτικής για την αγορά εργασίας πρέπει να στοχεύουν με συνέπεια στην επανένταξη ανέργων στην πρώτη αγορά εργασίας. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην αξιολόγηση των μέτρων αυτών. Συγχρόνως είναι σημαντικό να ενθαρρύνονται οι άνεργοι να αναζητούν ενεργά, με δική τους πρωτοβουλία, μια θέση εργασίας. Τα εμπόδια που δυσχεραίνουν παρόμοια δραστήρια προσέγγιση πρέπει να αρθούν π.χ. μέσω της προσφοράς υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις προσωπικές ανάγκες του ενδιαφερόμενου. Τα γραφεία ευρέσεως εργασίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο. Είναι απαραίτητο να επιδιώκεται η στενή συνεργασία μεταξύ των γραφείων ευρέσεως εργασίας και των επιχειρήσεων, ώστε να διευκολύνεται η ευέλικτη προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει επίσης τις συστάσεις της ειδικής ομάδας εργασίας για την πρόληψη και την δραστηριοποίηση και τονίζει ότι σε περίπτωση αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε μέτρα ενεργού και όχι σε μέτρα παθητικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης και της πληροφόρησης των εργαζομένων καθώς και της διαβούλευσης με αυτούς. Οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, με το έγγραφό τους «Orientations for reference in managing change and its social consequences», το οποίο επιδοκιμάζει η ΕΟΚΕ, προσέφεραν μια πρώτη και σημαντική συμβολή<sup>(13)</sup>.

4.3. Ωστόσο, θα ήταν ευκαίριο να είχε εξετάσει η ειδική ομάδα εργασίας σε μεγαλύτερο βάθος τη λήψη ειδικών μέτρων για την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας και για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Ιδιαίτερα όταν η οικονομική κατάσταση είναι δύσκολη και η αγορά εργασίας διανύει κρίση, οι νέοι χρειάζονται κάθε υποστήριξη προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Γι' αυτό όλοι οι παράγοντες που είναι αρμόδιοι για την αγορά εργασίας οφείλουν να επανεξετάσουν τις πολιτικές τους και τα μέτρα τους για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Όλοι οι κύκλοι κατάρτισης των νέων, ιδιαίτερα η κατάρτιση για τα παραδοσιακά επαγγέλματα, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι σημαντικές για την αναπτυσσόμενη κοινωνία της γνώσης. Η ΕΟΚΕ έχει ασχοληθεί επανειλημμένα και με εμπειριστικότερο τρόπο, σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της, με το θέμα αυτό<sup>(14)</sup>.

<sup>(12)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση (ΕΕ C 133 της 6.6.2003).

<sup>(13)</sup> «Orientations for reference in managing change and its social consequences», 16 Οκτωβρίου 2003, UNICE, ETUC, CEEP, UEAPME.

<sup>(14)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Λευκό Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: μια νέα ποινή για την ευρωπαϊκή νεολαία» (ΕΕ C 149 της 21ης Ιουνίου 2002. «Λευκό Βιβλίο: Πολιτική νεολαίας» (ΕΕ C 116 της 20ης Απριλίου 2001).

4.4. Ορισμένες κατηγορίες ατόμων όπως μειονεκτούντα άτομα, άτομα με αναπηρία, εργαζόμενοι με χαμηλό επίπεδο κατάρτισης, αλλά και ορισμένες κατηγορίες μεταναστών οι οποίοι αντιμετωπίζουν στην αγορά εργασίας πρόσθετες δυσκολίες, χρειάζονται ιδιαίτερες προϋποθέσεις οι οποίες να διευκολύνουν την ένταξη και τη παραμονή τους στον επαγγελματικό βίο. Η ένταξη των ανθρώπων αυτών αποτελεί σημαντικό καθήκον της κοινωνίας. Απαιτείται επομένως η χάραξη αποτελεσματικής πολιτικής για την επανένταξή τους. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η πρόσβαση και η παραμονή των ατόμων αυτών στην αγορά εργασίας δεν αρκεί μόνο η αλλαγή νοοτροπίας όλων των κοινωνικών στρωμάτων, αλλά χρειάζεται να δημιουργηθούν και κατάλληλες βασικές προϋποθέσεις στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής αλλά και της πολιτικής προσωπικού. Η ειδικευση των ατόμων αυτών αποτελεί βασικό όρο ώστε να είναι σε θέση να επιβάλλονται στην αγορά εργασίας. Η βιώσιμη ένταξή τους στην αγορά εργασίας, με οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης, θα πρέπει από αυτή την άποψη να έχει απόλυτη προτεραιότητα.

4.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» εξέτασε το θέμα της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στον επαγγελματικό βίο. Η ΕΟΚΕ απευθύνει έκκληση προς τα κράτη μέλη να προωθήσουν ακόμη περισσότερο τις δυνατότητες συνδυασμού της οικογενειακής ζωής με την επαγγελματική δραστηριότητα. Στη Λισαβόνα τέθηκε ο στόχος να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών από 54 % (2000) σε 60 %. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, είναι απαραίτητο να βελτιωθούν οι βασικές προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν στις γυναίκες να αναλάβουν επαγγελματική δραστηριότητα. Η προσφορά δυνατοτήτων φύλαξης των παιδιών συμβάλει ιδιαίτερα στο συμβιβασμό οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, στην παραμονή στον επαγγελματικό βίο ή στην σύντομη επιστροφή στην αγορά εργασίας μετά από μια διακοπή. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την έκκληση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τα κράτη μέλη να εξαλείψουν κάθε εμπόδιο που καθιστά αδύνατη τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και συγχρόνως να δημιουργήσουν για το σκοπό αυτό θέσεις για τη φύλαξη των παιδιών<sup>(15)</sup>. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης και την έκκληση της ειδικής ομάδας εργασίας προς τις δημόσιες αρχές να μεριμνήσουν ώστε να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές ευρύτατα στρώματα του πληθυσμού και να είναι προσιτές από άποψη κόστους. Από την άλλη πλευρά, έχει σημασία να εξεταστεί η ειδική ομάδα εργασίας και τις δυνατότητες ευέλικτης διαμόρφωσης του χρόνου εργασίας, όπως η εργασία με μερική απασχόληση. Επίσης, οι κοινωνικοί εταίροι οφείλουν να λάβουν υπόψη κατά τη σύνταξη συλλογικών συμβάσεων την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

4.6. Λόγω της μείωσης αλλά και της συνεχιζόμενης γήρανσης του ενεργού πληθυσμού, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να διατηρήσουν ακέραη την ικανότητά τους να καινοτομούν αλλά και την ανταγωνιστικότητά τους, εξαρτώνται περισσότερο από ποτέ από τις γνώσεις, την πείρα και την τεχνολογία που διαθέτουν ηλικιωμένοι εργαζόμενοι. Η ΕΟΚΕ αποδίδει ιδιαίτερη

σημασία στην ενθάρρυνση της δραστηριοποίησης ηλικιωμένων. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της ειδικής ομάδας εργασίας «απασχόληση» να δημιουργηθούν κίνητρα τόσο για τους εργαζόμενους, ώστε να αναβάλουν τη συνταξιοδότησή τους, όσο και για τους εργοδότες ώστε να προσλαμβάνουν ή να κρατούν στην επιχείρησή τους ηλικιωμένους εργαζόμενους. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις οι οποίες να προσφέρουν κίνητρα για πιο μακροχρόνια επαγγελματική δραστηριότητα και ταυτόχρονα να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν ηλικιωμένους εργαζόμενους. Η απασχόληση ηλικιωμένων εργαζόμενων προϋποθέτει μια αγορά εργασίας η οποία να επιτρέπει την απασχόληση ηλικιωμένων εργαζομένων, γεγονός το οποίο συνεπάγεται ανάλογη προσαρμογή των παραγόντων που δρουν στην αγορά εργασίας, προσαρμογή που πρέπει να συμπεριλαμβάνει την συνεχή κατάρτιση με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων αλλά και την ελαστικότερη οργάνωση της εργασίας, όπως έδειξε σχετική έρευνα του Ιδρύματος του Δουβλίνου<sup>(16)</sup>. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην προστασία της ικανότητας εργασίας των ηλικιωμένων εργαζομένων. Από αυτή την άποψη, η κατάλληλη οργάνωση της εργασίας, προσαρμοσμένης στην ηλικία των εργαζομένων και η ανάλογη διοίκηση του προσωπικού έχει εξίσου μεγάλη σημασία όσο και η λήψη κατάλληλων μέτρων στον τομέα της ασφάλειας και της προστασίας της υγείας<sup>(17)</sup>.

4.7. Λαμβανομένης υπόψη της φθίνουσας εξέλιξης του ενεργού πληθυσμού στην Ευρώπη, η ΕΟΚΕ τόνισε πρόσφατα το ρόλο που διαδραματίζουν οι μετανάστες κατά τη διασφάλιση ικανοποιητικού δυναμικού σε ειδικευμένους εργαζόμενους στην αγορά εργασίας<sup>(18)</sup>.

## 5. Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό

5.1. Η καλή βασική και επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί το κλειδί κάθε επιτυχημένης επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Η Ευρώπη μεταβάλλεται σε «Ευρώπη της γνώσης». Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα και επίμονα κατά το παρελθόν τη σημασία της κατάρτισης<sup>(19)</sup>. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ιδιαίτερη σημασία που δίνει η ειδική ομάδα εργασίας «απασχόληση» στον τομέα της εκπαίδευσης. Το σχολείο θέτει τις βάσεις της εκπαίδευσης. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να μειωθεί ο αριθμός των μαθητών που διακόπτουν τη σχολική φοίτηση χωρίς να έχουν αποκτήσει ικανοποιητικό επίπεδο ειδίκευσης και δεξιοτήτων, όπως πολύ σωστά τονίζει η ειδική ομάδα εργασίας, ώστε να διαθέτουν οι νέοι τις βασικές ειδικές γνώσεις που είναι απαραίτητες για την επιτυχημένη ένταξή τους στον επαγγελματικό βίο. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει το σχολείο να καταστεί ελκυστικότερο, χωρίς να μειωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης. Και στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, στον οποίο οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν κατά παράδοση σημαντικό ρόλο, χρειάζεται ένα αποτελεσματικό σύστημα, το οποίο να προσανατολίζεται προς τους γενικούς στόχους της βασικής κατάρτισης αλλά συγχρόνως και προς τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

<sup>(16)</sup> Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας: «Η καταπολέμηση των ηλικιακών φραγμών στην απασχόληση»· βλέπε σχετικά τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Ηλικιωμένοι εργαζόμενοι» (EE C 14 της 16ης Ιανουαρίου 2001).

<sup>(17)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πράσινη Βίβλος: Ευρωπαϊκό πλαίσιο συνθηκών για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων» της 20ής Μαρτίου 2002 (EE C 125 της 27ης Μαΐου 2002).

<sup>(18)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Μετανάστευση, ένταξη και απασχόληση» της 10.12.2003 (SOC7138).

<sup>(19)</sup> Βλέπε π.χ. τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης: φύση, περιεχόμενο και προοπτικές» (EE C 139 της 11ης Μαΐου 2001). Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Διά βίου μάθηση» (EE C 311 της 7ης Νοεμβρίου 2001) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Ευρωπαϊκά κριτήρια αναφοράς για την εκπαίδευση και την κατάρτιση» (EE C 133 της 6ης Ιουνίου 2003. Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Να σκεφτούμε την εκπαίδευση του αύριο» (EE C 36 της 8ης Φεβρουαρίου 2002).

<sup>(15)</sup> Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές των κρατών μελών για την απασχόληση. (2003/578/ΕΚ).

5.2. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της περαιτέρω ανάπτυξης της ανώτατης εκπαίδευσης. Η πρόταση της ειδικής ομάδας εργασίας να διευκολυνθεί η πρόσβαση ευρύτερου τμήματος του πληθυσμού στις ανώτατες σχολές αποτελεί πολύ θετικό βήμα. Σε καμία περίπτωση όμως αυτό δεν πρέπει να συνεπάγεται μείωση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης. Άλλο ένα σημαντικό βήμα αποτελεί η δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης. Η ΕΟΚΕ ζητεί από καιρό να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για την δημιουργία ευρωπαϊκού χώρου της μάθησης<sup>(20)</sup>. Οι ειδικεύσεις πρέπει να είναι αναγνωρίσιμες τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την απόφαση των ευρωπαϊκών υπουργών επιστημών<sup>(21)</sup> να υλοποιήσουν την εισαγωγή των διεθνών αναγνωρισμένων τίτλων «Master» και «Bachelor». Προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας είναι απαραίτητο να εξετασθεί και σε αυτή την περίπτωση αν τα προγράμματα των σπουδών ανταποκρίνεται στο σύγχρονο κόσμο της εργασίας.

5.3. Η δια βίου μάθηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για όλες τις κατηγορίες εργαζομένων. Με τον όρο δια βίου μάθηση η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται την εφόρου ζωής συστηματική και ενεργό μαθησιακή προσπάθεια των ευρωπαίων πολιτών να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες της καθημερινής ζωής<sup>(22)</sup>. Η αναγνώριση και ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων συμφέρει όχι μόνο τους ίδιους τους εργαζόμενους αλλά και τους επιχειρηματίες. Η ΕΟΚΕ

επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η ειδική ομάδα εργασίας χαρακτηρίζει και τις δημόσιες αρχές ως βασικό παράγοντα σε αυτόν τον τομέα. Αλλά και οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο. Δεδομένου από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η δια βίου μάθηση δεν επωφελούνται μόνο οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις αλλά ολόκληρη η κοινωνία, θα πρέπει να υπάρξει και ανάλογος καταμερισμός της ευθύνης αλλά και του κόστους που συνεπάγεται η την δια βίου μάθηση. Η απόκτηση βασικής και συνεχούς κατάρτισης υψηλού επιπέδου και η δυνατότητα των εργαζομένων να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες, περιορίζουν τον κίνδυνο της ανεργίας, αυξάνουν τις δυνατότητες απασχόλησης και συμβάλλουν, συνεπώς, στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι επενδύσεις στην αναβάθμιση της ειδίκευσης και στην ανάπτυξη στρατηγικών για τη δια βίου μάθηση έχουν καθοριστική σημασία για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης στο μέλλον και επομένως δικαίως κατέχουν θέση υψηλής προτεραιότητας στη ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Προκειμένου να βελτιωθούν οι δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης των εργαζομένων καθώς και οι δυνατότητές τους στην αγορά εργασίας, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η πτυχή της μεταβίβασης κατάλληλων δεξιοτήτων στον τομέα της βασικής και περαιτέρω κατάρτισης. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι κοινωνικοί εταίροι υιοθέτησαν αυτή την προσέγγιση στο «Πλαίσιο δράσης για την δια βίου ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων και ειδικεύσεων»<sup>(23)</sup>.

Βρυξέλλες, 4 Φεβρουαρίου 2004

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής  
Επιτροπής  
Roger BRIESCH

<sup>(20)</sup> Βλέπε π.χ. τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Ευρωπαϊκή διάσταση της εκπαίδευσης: φύση, περιεχόμενο και προοπτικές» (EE C 139 της 11ης Μαΐου 2001).

<sup>(21)</sup> «Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education» της 19ης Σεπτεμβρίου 2003.

<sup>(22)</sup> Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Διά βίου μάθηση» (EE C 311 της 7ης Νοεμβρίου 2001).

<sup>(23)</sup> «Framework of Actions for the Lifelong Development of Competencies and Qualifications» της 14ης Μαρτίου 2002.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής****Τροπολογία που απορρίφθηκε**

Η ακόλουθη τροπολογία, η οποία συγκέντρωσε αριθμό ψήφων ισοδύναμων με το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων, απορρίφθηκε κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

**Σημείο 3.5, τρίτη κουκίδα Να διαγραφούν οι δύο πρώτες περίοδοι και να τροποποιηθούν ως εξής οι δύο επόμενες:**

«Οι νέες μορφές ευελιξίας της αγοράς εργασίας θα πρέπει να συνδυάζονται με νέες μορφές ασφαλείας. Προς τούτο οι γενικοί όροι θα πρέπει να θεσπιστούν από τους κανονικούς εταίρους μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων».

**Αιτιολογία**

Η δήλωση για την προώθηση της προσωρινής εργασίας δεν μπορεί να αποτελέσει αποδεκτή πολιτική. Υπάρχουν καταστάσεις κατά τις οποίες παρόμοιες μορφές απασχόλησης είναι αναγκαίες αλλά πρέπει να επιζητείται η προώθηση της εργασίας αορίστου χρόνου. Οι ευέλικτες μορφές πρέπει να θεωρούνται εξαίρεση. Οι κανόνες για την ευέλικτη απασχόληση πρέπει πάντοτε να εξετάζονται από τους κοινωνικούς εταίρους.

**Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας σχετικά με τη διαγραφή του κειμένου:**

Ψήφοι υπέρ: 53, Ψήφοι κατά: 67, Αποχές: 4.

---